





صورتجلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد (M. A)

نام و نام خانوادگی دانشجو: اسماعیل فاضلی      در تاریخ: 90/5/5      رشته: حسابداری

از پایان نامه خود با عنوان:

بررسی عوامل موثر بر افزایش مشارکت مردم در بازار سرمایه ایران

با درجه      و نمره      دفاع نموده است.

نام و نام خانوادگی اعضای هیات داوری      سمت اعضای هیات داوری

1- دکتر سید علیرضا موسوی      استاد راهنما

2- دکتر قدرت اله طالب نیا      استاد مشاور

3- دکتر هاشم ولی پور      استاد داور



دانشگاه آزاد اسلامی

واحد مرودشت

پایان نامه تحصیلی برای دریافت درجه کارشناسی ارشد حسابداری بازرگانی

(گرایش حسابداری)

عنوان:

**بررسی عوامل موثر بر افزایش مشارکت مردم در بازار سرمایه ایران**

استاد راهنما:

دکتر سید علیرضا موسوی

استاد مشاور:

دکتر قدرت اله طالب نیا

نگارش:

اسماعیل فاضلی

تابستان 1390

تقدیم

صد حلقه زرین است در گوش جهان اکنون

از لطف جواب تو و ز ذوق سؤال تو

(مولانا)

تقدیم به روح پدر شهیدم

تقدیم به مادر عزیزم که دعایش

همیشه سرمایه زندگی من است.

تقدیم به همسر گرامی و دختر نازنینم مبینا

## تشکر و قدردانی

### سپاس خداوندی که حمد را بهای نعمتش قرار داد

شایسته است مراتب سپاسگذاری خود را از جناب دکتر سید علیرضا موسوی استاد راهنمای پایان نامه ام بیان می کنم. ایشان در طول دوران تحصیل همواره مشوق اینجانب در زمینه تحصیل و پژوهش بودند و از رهنمودها و کمک های ایشان بسیار بهره مند گردیدم.

از استاد محترم جناب آقای دکتر قدرت اله طالب نیا که زحمت مشاور این پایان نامه را کشیده اند، کمال تشکر و قدردانی را دارم.

همچنین از کلیه استادتید محترم حسابداری آقایان دکتر هاشم ولی پور، دکتر الماسی ، دکتر محمد سیرانی کمال تشکر را دارم.

از کلیه دوستان و همکلاسی های عزیزم که بنده را در تهیه این پایان نامه یاری دادند قدردانی می کنم .

از کلیه مسئولین محترم دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت کمال تشکر می نمایم.

## چکیده:

از آنجایی که ایران بعنوان کشوری در حال توسعه نیازمند توجه به سیاستگذاری های هدفمند در امر افزایش پس انداز و سرمایه گذاری توسط سرمایه گذاران با تجربه و افراد عام در بخش مشارکت در بازار سرمایه (بازار بورس اوراق بهادار) است. این سیاستگذاری ها نیازمند ایجاد فرهنگ و الگو صحیح در امر افزایش سرمایه گذاری در بخش بازار سرمایه می باشد.

در این پژوهش به بررسی میزان تاثیری گذاری افزایش نوسانات سود سهام، ریسک بازار سرمایه و دیگر عوامل موثر بر افزایش مشارکت مردم در بازار سرمایه و چگونگی تاثیر گذاری آن مشخص گردیده است. از آنجایی که این پژوهش به بررسی برخی از مشکلات موجود در بازار سرمایه کشور و از جمله مهمترین آنها بی انگیزه بودن مردم برای سرمایه گذاری در بازار سرمایه پرداخته است، اهمیت آن آشکار می گردد. نتایج حاصل از تحقیق نشان داد که بین افزایش سود سهام شرکت ها، افزایش قیمت سهام شرکت ها، ریسک سرمایه گذاران و نرخ بازده مورد انتظار سرمایه گذاری با افزایش مشارکت مردم رابطه معناداری وجود دارد. هم چنین متغیر ریسک بیشترین اثر و متغیر سود سهام کمترین اثر را بر افزایش مشارکت مردم نشان می دهند.

## فهرست مطالب

صفحه

عنوان

1	فصل اول : کلیات تحقیق .....
2	1-1- مقدمه .....
3	2-1- بیان مسئله .....
4	3-1- بازار بورس چیست؟ .....
5	4-1- اهمیت و ضرورت پژوهش .....
7	5-1- اهداف پژوهش .....
7	6-1- فرضیات پژوهش .....
8	7-1- قلمرو تحقیق .....
8	1-7-1- قلمرو مکانی تحقیق .....
8	2-7-1- قلمرو زمانی .....
8	3-7-1- قلمرو موضوعی .....
8	8-1- تعاریف واژه ها و اصطلاحات .....
8	1-8-1- مشارکت .....
8	2-8-1- سود سهام .....
9	3-8-1- ریسک .....
9	4-8-1- نرخ بازده مورد انتظار .....
9	5-8-1- بازار سرمایه .....
10	6-8-1- بورس اوراق بهادار .....
11	فصل دوم: ادبیات موضوع .....
12	بخش اول: مبانی نظری تحقیق .....
12	1-2- مقدمه .....
12	2-2- بازار مالی .....
13	3-2- بازار سرمایه .....
17	1-3-2- تاریخچه شکل گیری بازار سرمایه .....
18	2-3-2- نقش بازار سرمایه .....
19	3-3-2- بازار سرمایه در ایران .....
20	4-3-2- ابزارهای بازار سرمایه .....
21	4-2- مشارکت مردمی در بازار سرمایه در ایران .....
21	1-4-2- مشارکت .....
22	2-4-2- فرهنگ سازی در جامعه .....
22	5-2- سود .....
23	1-5-2- سود هر سهم (EPS) .....

24	2-5-2- نرخ رشد سود.....
24	3-5-2- مروری بر مفهوم بنیادی سود و اهمیت آن .....
27	4-5-2- ثبات و پایداری سود .....
30	5-5-2- نقاط قوت و ضعف وارد بر سود .....
31	6-5-2- انتقادات و ایرادات وارد بر سود .....
31	6-2- نرخ بازده مورد انتظار .....
31	7-2- ماهیت ریسک .....
33	1-7-2- منابع ریسک .....
37	2-7-2- انواع ریسک .....
38	3-7-2- دیدگاههای مربوط به ریسک.....
39	4-7-2- طبقه بندی انواع ریسک .....
42	5-7-2- روشهای اندازه گیری ریسک .....
43	6-7-2- مدیریت ریسک.....
43	7-7-2- معیارهای سنجش ریسک .....
44	8-2- بورس اوراق بهادار.....
44	1-8-2- تاریخچه بورس در جهان .....
45	2-8-2- بورس اوراق بهادار تهران.....
48	3-8-2- تأثیر بورس بر اقتصاد.....
49	4-8-2- مزایای بورس برای اقتصاد .....
50	بخش دوم: پیشینه تحقیق .....
50	9-2- تحقیقات انجام شده .....
50	1-9-2- تحقیقات داخلی .....
51	2-9-2- تحقیقات خارجی .....
52	فصل سوم: روش شناسی پژوهش .....
53	1-3- مقدمه .....
53	2-3- روش تحقیق .....
54	3-3- اهداف پژوهش .....
54	5-3- فرضیات پژوهش .....
54	6-3- سوالات پژوهش .....
55	7-3- جامعه آماری (N) .....
55	8-3- نمونه آماری و روش نمونه‌گیری .....
56	9-3- روش جمع آوری اطلاعات .....
56	10-3- ابزار گردآوری اطلاعات .....
57	11-3- روایی و پایایی تحقیق .....
59	12-3- روش تجزیه و تحلیل داده ها .....



60	..... متغیرهای تحقیق
<b>61</b>	<b>..... فصل چهارم: تجزیه و تحلیل اطلاعات</b>
62	..... 1-4- مقدمه
63	..... 2-4- آزمونهای آماری
63	..... 1-2-4- بخش اول: آمار توصیفی
72	..... 2-2-4- بخش دوم: آمار استنباطی
<b>77</b>	<b>..... فصل پنجم : بحث و نتیجه گیری</b>
78	..... 1-5- مقدمه
78	..... 2-5- بحث در مورد یافته های تحقیق
79	..... 3-5- نتایج حاصل از آزمون ها
79	..... 1-3-5- نتایج حاصل از آزمونهای آماری
79	..... 1-1-3-5- نتایج حاصل از آزمون t تست
81	..... 2-1-3-5- نتایج حاصل از آزمون فریدمن
81	..... 4-5- محدودیتهای تحقیق
82	..... 5-5- پیشنهادات
82	..... 1-5-5- پیشنهادات تحقیق
83	..... 2-5-5- پیشنهادات آتی
85	..... پیوست ها
71	..... منابع و مآخذ

## فهرست نمودارها

صفحه	عنوان
60.....	شکل 3-1- چارچوب مفهومی تحقیق .....
63.....	شکل 4-1. نمودار فراوانی برحسب جنسیت .....
64.....	شکل 4-2. نمودار فراوانی برحسب وضعیت تاهل .....
65.....	شکل 4-3. نمودار فراوانی برحسب سن پاسخ دهندگان .....
65.....	شکل 4-4. نمودار فراوانی برحسب تحصیلات .....
67.....	شکل 4-5. نمودار میله ای برای داده های سود سهام .....
67.....	شکل 4-6. نمودار هیستوگرام برای داده های سود سهام .....
68.....	شکل 4-7. نمودار میله ای برای داده های قیمت سهام .....
70.....	شکل 4-8. نمودار میله ای برای داده های ریسک از دیدگاه سرمایه گذاران .....
70.....	شکل 4-9. نمودار هیستوگرام برای داده های ریسک از دیدگاه سرمایه گذاران .....
71.....	شکل 4-10. نمودار میله ای برای داده های نرخ بازده مورد انتظار ریسک .....
71.....	شکل 4-11. نمودار هیستوگرام برای داده های نرخ بازده مورد انتظار ریسک .....

## فهرست جداول

صفحه

عنوان

55	جدول 1-3؛ جدول مورگان
57	شکل (1) - مقیاس لیکرت
58	Reliability Statistics جدول 2-3
58	جدول 3-3. ضریب آلفای کرونباخ 16 سوال
64	جدول 1-4. فراوانی آزمودنیها بر اساس سن
65	جدول 2-4. فراوانی آزمودنیها بر اساس تحصیلات
66	جدول 4-5. آمار توصیفی برای متغیر سود سهام
68	جدول 4-6. آمار توصیفی برای متغیر قیمت سهام
69	جدول 4-7. آمار توصیفی برای متغیر ریسک از دیدگاه سرمایه گذاران
70	جدول 4-8. آمار توصیفی برای متغیر نرخ بازده مورد انتظار ریسک
72	جدول 4-9. آمار توصیفی مربوط به متغیر سود سهام
72	جدول 4-10. آزمون تست t (One-Sample Test) مربوط به سود سهام
73	جدول 4-11. آمار توصیفی مربوط به قیمت سهام
73	جدول 4-12. آزمون تست t (One-Sample Test) مربوط به قیمت سهام
74	جدول 4-13. آمار توصیفی مربوط به متغیر ریسک از دیدگاه سرمایه گذاران
74	جدول 4-14. آزمون تست t (One-Sample Test) مربوط به متغیر ریسک از دیدگاه سرمایه گذاران
74	جدول 4-15. آمار توصیفی مربوط به نرخ بازده مورد انتظار ریسک
75	جدول 4-16. آزمون تست t (One-Sample Test) مربوط به نرخ بازده مورد انتظار ریسک
75	جدول 4-17. آزمون فریدمن
76	جدول 4-18. میانگین شاخص های موثر بر افزایش مشارکت مردم
76	جدول 4-19. رتبه بندی تاثیر شاخص های موثر بر افزایش مشارکت مردم
81	جدول 5-1-رتبه بندی تاثیر شاخص های موثر بر افزایش مشارکت مردم

# فصل اول

## کلیات تحقیق

## 1-1- مقدمه

بازارهای مالی پویا در رشد و توسعه اقتصادی کشورها نقش انکار ناپذیری دارند. در واقع نقش بازارهای مالی از جمله بازار سرمایه و بورس اوراق بهادار به عنوان بستر ساز توسعه اقتصادی از طریق تجهیز پس اندازها و تخصیص بهینه سرمایه اثبات شده است. گسترش حوزه فعالیت و سطح پوشش جغرافیایی بازار سرمایه از جمله ساز و کار بورس اوراق بهادار در کشور پهناوری مانند ایران از جنبه های مختلف موضوعی با اهمیت به شمار می آید. گسترش فعالیت بازار سرمایه در مناطق جغرافیایی کشور و ارائه راهکارهای موثر بر جذب سرمایه افراد جهت سرمایه گذاری در بورس منطقه ای اهمیت این موضوع را دو چندان می نماید تا جایی که مشارکت طیف گسترده تر مردم را در فعالیت های اقتصادی مولد امکان پذیر نموده و رویکرد نامناسب پس انداز را به ویژه در بخش خانوار اصلاح نموده و آن را به سمت بخش واقعی اقتصاد هدایت کرده است (ابزری و صفری، 1384).

در میان بازارها، بازاری که نیاز به شفافیت اطلاعاتی جهت تصمیم گیری افراد و سازمانها را شدیداً در خود احساس می کند، بازار سرمایه است. بازار سرمایه به مثابه بخشی از بازارهای مالی نقش مهمی را در اقتصاد ایفا می کند. بازار سرمایه در کنار سایر بازارهای مالی جریان منابع مالی متناسب با میزان فعالیت های اقتصادی را تنظیم می کند. از طریق چنین بازارهای است که پس اندازهای افراد و سازمان ها در بخش های مختلف اقتصاد ملی برای سرمایه گذاری در صنعت به شرکت ها منتقل می شود.

بعلاوه بازارهای مالی چشم انداز آتی بنگاه های اقتصادی را ارائه می نمایند. در این بازار، اطلاعات یکی از منابع با ارزش و اصلی به شمار می آید و نقش بسیار مهمی در خصوص یکپارچه سازی و رقابتی کردن بازار ایفا می کند. بطوریکه اطلاعات در زمینه قیمت، حجم معاملات در اختیار همگان قرار داده می شود و به تسهیل انتقال اطلاعات مالی بین بخش های زیربط کمک قابل توجهی می کند. در این بازار تخصیص بهینه منابع در بازار سرمایه مستلزم ارائه مدل های سیستماتیک خاصی در بازارهای مالی می باشد. در واقع تفاوت بین بازارهای موثر و کارآمد، بازار سرمایه یا بازارهای ناکارآمد، ناشی از همین پدیده اطلاعات و میزان دسترسی به آن است (ابزاری وعباسی، 1384).

## 1-2- بیان مسئله

بازارهای مالی پویا در رشد و توسعه اقتصادی کشورها نقش انکار ناپذیری دارند. در واقع، نقش بازارهای مالی از جمله بازار سرمایه و بورس اوراق بهادار به عنوان بستر ساز توسعه اقتصادی از طریق تجهیز پس اندازها و تخصیص بهینه سرمایه اثبات شده است. در میان بازارها، بازاری که نیازه شفافیت اطلاعاتی، جهت تصمیم گیری افراد و سازمانها را شدیداً در خود احساس می کند، بازار سرمایه است. بازار سرمایه به مثابه بخشی از بازارهای مالی نقش مهمی را در اقتصاد را تنظیم می کند. بازار سرمایه در کنار سایر بازارهای مالی جریان منابع مالی متناسب با میزان فعالیت های اقتصادی را تنظیم می کند. یکی از عوامل رشد و پویایی اقتصادی در هر کشوری، پررنگ شدن نقش بازار سرمایه در اقتصاد ملی آن کشور است. مطمئناً پررنگ کردن نقش بازار سرمایه نیازمند تدوین استراتژی بلندمدت، جامع نگر و خالی از ضعف می باشد. جهان در ده سال گذشته شاهد تغییر شکل مهمی در نقش بخش خصوصی، توسعه اقتصادی و ایجاد اشتغال بوده است. به تدریج که کشورهای بیشتری از نگرش بازار محور در سیاست اقتصادی پیروی کرده اند، آگاهی درباره بنگاههای خصوصی در زمینه رفاه افراد افزایش یافته است (سلیمی نوه، 1388).

بازار سرمایه به مثابه بخشی از بازارهای مالی نقش مهمی در "اقتصاد بازار" مدرن ایفا می کند. از طریق چنین بازارهایی است که پس اندازها در بخش های مختلف اقتصاد ملی برای سرمایه گذاران در ساختمان و ماشین الات به شرکت منتقل می شود. بعلاوه بازارهای مالی چشم انداز آتی بنگاه های

اقتصادی را ترسیم می کنند. تنها از طریق ایجاد بازارهای مالی از جمله بازار سرمایه با ثبات و کارآمد در اقتصاد است که رشد و اشتغال ممکن می شود. منافع بالقوه به عنوان پتانسیلی جهت تجهیز بیشتر بازارهای سرمایه عظیم و بزرگ به شمار می آیند و البته شایان ذکر است که چنین رویکردی با چالش های بسیار همراه خواهد بود. توسعه مالی در بسیاری از اقتصادهای بازار در حال رشد باعث شده است تا کسری های بودجه کاهش پیدا کند و تورم تا حدودی آرام گیرد. بازار سرمایه می تواند به رفاه عمومی و تقویت ترازنامه خانوارها کمک می کند (عبده تبریزی، 1386).

بازار سرمایه با فراهم آوردن انگیزه های قوی تری برای پس اندازها و سرمایه گذاری ها در مقابل شیوه های دیگر زمینه را برای به حرکت در آوردن سرمایه های داخلی مهیا می کند. این بازارها همچنین می تواند بعنوان ابزاری برای جذب سرمایه های خارجی عمل کند (گروه مرکز تحقیقات و توسعه بازار سرمایه ایران، 2، 1362).

### 3-1- بازار بورس چیست؟

در بورس اوراق بهادار تهران هم چون هر بازار سرمایه دیگری، دو گروه افراد به سرمایه گذاری مشغول اند. گروه اول افرادی محسوب می شوند که حرفه ای تلقی گردیده و عمدتاً شامل اشخاص حقوقی اند و گروه دوم در برگیرنده افرادی است که عمدتاً غیر حرفه ای بوده و دانش چندانی در مورد بازار سرمایه و کیفیت سهام ندارند. در حالیکه گروه اول بطور دائم در حال تحلیل شرکت ها بوده، اطلاعات را جمع آوری می کنند، با استخدام کارشناسان متعدد به تحلیل اطلاعات مالی می پردازد و همزمان می کوشند ارزش ذاتی سهام را محاسبه کنند، گروه دوم بدون دانش لازم در این بازار به معامله می پردازد (عبده تبریزی، 1386).

بازار سرمایه در کنار بازارهای پول و بیمه بخش مالی اقتصاد ملی را تشکیل می دهد و کارکرد اصلی آن بعنوان بخش رو بنایی اقتصاد، همترازی با بخش واقعی و تنظیم جریان منابع مالی متناسب با میزان فعالیت های اقتصادی قلمداد می گردد. بر هم خوردن این همترازی اغلب به صورت عارضه هایی مانند سازگاری نقدینگی با حجم تولید، کسری بودجه دولت، کسری پرداخت های خارجی در اقتصاد ملی نمود می یابد. نقش اساسی نهادهای فعال در بازارهای مالی بطور عام و در بازار سرمایه به طور خاص، فراهم آوردن ساز و کاری مناسب برای تجهیز منابع مالی موجود در گستره اقتصاد ملی و هدایت آنها به سوی مصارف

سرمایه گذاری در فعالیتهای اقتصادی است. رودیکرد گردآوری و هدایت منابع مالی در اقتصاد ملی، نقش و کارکردهای بازارسرمایه و بویژه بورس اوراق بهادار را به عنوان مهمترین ابزارتامین مالی درازمدت فرآیند می کشد. در واقع از نظر سررسید تعهدات مالی بازارهای تجهیز منابع مالی دراز مدت یعنی بدهیهای با سررسید بیش از یک سال یا بدون سررسید، در شمار گروه اخیر جای می گیرند. نهادهای فعال در بازار سرمایه به کمک ابزارهایی مانند گونه های مختلف سهام، اوراق قرضه و سایر انواع اوراق بدهی درازمدت منابع پس انداز را در مسیر نیازهای سرمایه گذاری درازمدت به جریان می اندازند. از سوی دیگر، بازارسرمایه می تواند از نقد کردن پیش از سررسید سرمایه شرکتیهای سهامی جلوگیری کنند. یکی از بهترین ویژگیهای بازار سرمایه این است که همیشه افراد و سرمایه گذاران با دانش بالا در حوزه بازار سرمایه به دنبال سود آورترین سهام موجود در این بازار می باشند و به دلیل تنوع زیاد این نوع سهام ها در بازارهای سرمایه امروزی قدرت انتخاب بهترین نوع سهام را به این دو گروه داده است (بارور، 1991)<sup>1</sup>.

با عنایت به مطالب ارائه شده، این پژوهش بر آن است تا به بررسی عوامل موثر بر افزایش مشارکت مردم در بازار سرمایه ایران و نیز به بررسی و ایجاد انگیزه بیشتر در افراد و گروه های سرمایه گذار جهت مشارکت در بازارسرمایه پردازد. به عبارتی در این تحقیق برآنیم تا به بررسی تاثیر عواملی نظیر سود سهام، قیمت سهام، ریسک سرمایه گذاران و نرخ بازده مورد انتظار بر افزایش مشارکت مردم در بازار سرمایه ایران پردازیم.

#### **1-4- اهمیت و ضرورت پژوهش**

در کشور ما (ایران) تشکیل بخشی از سرمایه های ناخالص از طریق دولت انجام می شود که میزان زیاد آن به درآمدهای نفتی یا مالیات وابسته است و بخش دیگر آن نیز توسط بخش خصوصی صورت می گیرد که انجام آن مستلزم فراهم بودن شرایط لازم از جمله امنیت سرمایه گذاری و تامین مالی به عنوان یکی از مهمترین عوامل می باشد. در این میان بازار سرمایه از اهمیت ویژه ای برخوردار است. مشکل اساسی که دولت ها با آن روبه رو هستند، این است که چگونه سرمایه گذاری جدید را جذب کرده تا بتوانند از طریق آن دست به ایجاد بازار سرمایه قوی، بعنوان یک رکن اقتصادی و مسبب رشد اقتصادی بزنند. برای دستیابی

---

<sup>1</sup> BARRO,



به این هدف، رقابت های شدیدی جهت جذب سرمایه داخلی و بین المللی بوجود آمده است. تحولات به وجود آمده در کشورهای مختلف، دلیل و گواهی بر رقابت شدید جذب سرمایه در جهان در حال توسعه می باشد. در این مدت برخی کشورها از نظام اقتصادی دولتی رهایی یافته و برای بازسازی بازارهای خود نیاز مبرم به سرمایه مردم دارند (مطهری، 1386).

در ایران نیز بخش مالی اهمیت خود را پیدا کرده است. سهم بانکداری و بیمه و خدمات مالی در تولید ناخالص ملی در حال رشد است و به جرات می توان اذعان نمود که قریب به یک میلیون نفر در حوزه خدمات مالی مشغول به فعالیت می باشند. با این همه وقتی ارقام این بازار سرمایه را با کشورهای مشابه همسایه مقایسه می کنیم در می یابیم که فاصله ما نه تنها با دنیای دارای بازار سرمایه پیشرفته، بلکه با دنیای دارای بازار سرمایه در حال توسعه نیز بسیار زیاد است. مقایسه ایران با ترکیه یا عربستان مقایسه معنی داری است. از نظر ارزش بازار، در حال حاضر، ارزش بازار سهام ترکیه 60 میلیارد دلار و ارزش عربستان 300 میلیارد دلار است. بنابراین با توجه به ارزش بالقوه دارایی های دولت که می تواند به ارزش سهام بورس اوراق بهادار ایران اضافه شود، ارزش بازار ترکیه و عربستان دور از دسترس اقتصاد ایران نیست. وجود دارایی ها در اقتصاد ایران بی شک کمتر از ترکیه و یا شاید حتی کمتر از عربستان نخواهد بود. اگر بپذیریم که ارزش دارایی های قابل مقایسه و نزدیک به هم داریم، آنگاه حجم معاملات که بیانگر درگیری و مشارکت مردم در بازار سرمایه است، می باید مورد مقایسه قرار گیرد. اکنون درست است که حجم معاملات بازار سهام ایران نسبت به چند سال قبل 10 برابر شده است و به حدود 50 میلیون دلار رسیده است، اما مقایسه ارقام معاملاتی بورس کشورهای همسایه ترکیه و عربستان بیانگر موقعیت ضعیف و غیر قابل تحمل در اقتصاد ایران است (عبده تبریزی، 1383).

بازار سرمایه به مثابه پل ارتباطی بین پس انداز کنندگان انفرادی و نهادی و سرمایه گذاران نیازمند وجوه است. در صورتیکه ساز و کارهای بازار سرمایه بصورت کارا تعبیر شود، نه تنها وجوه سرگردان مردم را به سرمایه گذاری های مولد تبدیل می سازد و رشد اقتصادی کشور را فراهم می نماید، بلکه موجب تخصیص بهینه وجوه مذکور می گردد. به عبارت دیگر خرید اوراق بهادار یک شرکت نوعی رای دهی مثبت همگانی به انجام

پروژه‌ها و فعالیت‌های آن شرکت است. فروش و کاهش قیمت یک سهم نیز به منزله آن است که سرمایه‌گذاران یا مردم خواهان تداوم فعالیت‌ها یا پروژه‌های یک شرکت نیستند (نوری، 1386).

اهمیت و ضرورت انجام پژوهش در این زمینه این است که به بررسی برخی از مشکلات موجود در بازار سرمایه کشور ما که چند عامل دارد، پرداخته شود که یکی از این عوامل بی‌انگیزه بودن مردم برای سرمایه‌گذاری در بازار سرمایه (که فعالان بخش اقتصادی کشور خیلی به این موضوع توجه نمی‌کند) می‌باشد. این بی‌توجهی موجب شده تا مردم بی‌انگیزه و کمتر به سرمایه‌گذاری در بازار سرمایه علاقه نشان دهند و این موضوع یکی از معضلات اقتصادی است که منجر به رکود اقتصادی و همچنین نشانه دهنده اقتصاد بسیار ضعیف می‌باشد که ما در این پژوهش به بررسی این موضوع خواهیم پرداخت.

#### 1-5- اهداف پژوهش

- بررسی رابطه بین سود سهام شرکت‌ها و افزایش مشارکت مردم در بازار سرمایه ایران
- بررسی رابطه بین قیمت سهام شرکت‌ها و افزایش مشارکت مردم در بازار سرمایه ایران
- بررسی رابطه بین ریسک ازدیدگاه سرمایه‌گذاران و افزایش مشارکت مردم در بازار سرمایه ایران
- بررسی رابطه بین نرخ بازده مورد انتظار ریسک بر افزایش مشارکت مردم در بازار سرمایه ایران

#### 1-6- فرضیات پژوهش

فرضیه اول: بین افزایش سود سهام شرکت‌ها و افزایش مشارکت مردم در بازار سرمایه ایران رابطه معناداری وجود دارد.

فرضیه دوم: بین افزایش قیمت سهام شرکت‌ها و افزایش مشارکت مردم در بازار سرمایه ایران رابطه معناداری وجود دارد.

فرضیه سوم: بین ریسک سرمایه‌گذاران و افزایش مشارکت مردم در بازار سرمایه ایران رابطه معناداری وجود دارد.

فرضیه چهارم: بین نرخ بازده مورد انتظار سرمایه گذاری و افزایش مشارکت مردم در بازار سرمایه ایران رابطه معناداری وجود دارد.

## **7-1- قلمرو تحقیق**

### **7-1-1- قلمرو مکانی تحقیق**

قلمرو مکانی تحقیق بازار بورس تهران می باشد.

### **7-1-2- قلمرو زمانی**

قلمرو زمانی تحقیق، مدت زمانی است که برای جمع آوری اطلاعات در نظر گرفته شده است که در این تحقیق این زمان از ابتدای سال 1389 تا کنون می باشد.

### **7-1-3- قلمرو موضوعی**

قلمرو موضوعی تحقیق بررسی عوامل موثر بر افزایش مشارکت مردم در بازار سرمایه ایران می باشد.

## **8-1- تعاریف واژه ها و اصطلاحات**

### **8-1-1- مشارکت**

مشارکت: حاصل روندی پویاست که در آن فرد خواسته های واقعی خود و جامعه را به درستی می شناسد و نه تنها هدف خود را با اهداف جامعه همسو می یابد بلکه فعالیت خود و جامعه را با هم می آمیزد و به این آمیزش احساس تعهد می کند.

### **8-1-2- سود سهام**

سود سهام: یکی از عمده معیارهایی است که افراد و شرکتها در انتخاب سهام بکار گرفته و با در نظر گرفتن آن افزایش یا کاهش قیمتشان را پیش بینی می کنند. تحلیلگران و سرمایه گذارانی که سود سهام را بعنوان تغییر قیمت آتی سهام به کار می برند بایستی از روش های حسابداری شرکتها در اندازه گرفتن سود، سود پرداخت شده سهام و نرخ تورم آگاهی کامل داشته باشند. بعنوان مثال روند صعودی سود سهام ممکن است به دلیل کم کردن سود پرداخت شده و یا بر اثر تورم باشد.

### 1-8-3- ریسک

ریسک در زبان عرف عبارت است از: خطری که به علت عدم اطمینان در مورد وقوع حادثه ای در آینده پیش می آید و هر چه قدر این عدم اطمینان بیشتر باشد اصطلاحاً گفته می شود ریسک زیادتر است (سلیمی، 1388). نوسان پذیری بازده سرمایه گذاری را ریسک سرمایه گذاری « می نامند به عبارت دیگر، هر قدر بازده یک قلم سرمایه گذاری بیشتر تغییر کند، سرمایه گذاری مزبور ریسک بیشتری دارد (ابزری، 1386).

### 1-8-4- نرخ بازده مورد انتظار

نرخ بازده مورد انتظار یکی از فاکتورهایی کلیدی در فرآیند ارزش گذاری سهام می باشد. در واقع مقدار بازده مورد انتظار سرمایه گذاری باید مرتبط با مقدار ریسک فرض شده برای بدست آوردن سود باشد. در اصل، بازده مورد انتظار هدیه ای است در مقایسه با مقدار ریسکی که سرمایه گذاری را شامل می شود.

### 1-8-5- بازار سرمایه

بازار سرمایه پلی است که پس انداز واحدهای اقتصادی دارای مازاد را به واحدهای سرمایه گذاری که بدان نیازمندند انتقال می دهد. بنابراین بازار سرمایه، واحدهای پس اندازی و سرمایه گذاران را با یکدیگر ارتباط می دهد. از طرف دیگر سازوکارهای تعبیه شده در این بازار از طریق رشد حجم پس انداز و سرمایه گذاری، رشد اقتصادی را تسریع می کنند. استفاده از بازار سرمایه برای تأمین مالی مخارج دولت نیز از جمله ق دیمی ترین و متداولترین شکل مبادلات مالی است. اتکای دولت ها به بازار سرمایه در اغلب اقتصادهای مدرن نه تنها از این جهت مهم است که دولت ها غالباً اوراق بدهی منتشر می کنند تا بخش عمده هزینه های خود را تأمین مالی نمایند، بلکه استقراض دولت غالباً حجم عظیمی از کل وجوه عرضه شده در بازار توسط وام دهندگان را جذب می کند (رئسی، 1386).